

Rekord i vapenexport ? trots folkets nej

Skapad 2010-04-06

[Illustration: Lisa Benk](#)

[Publicerat i Posten](#)

Dagens regler för vapenexporten är föråldrade.

För fem år sedan riktade vi förödande kritik mot de nya riktlinjer för vapenexport som den så kallade Krigsmaterielutredningen (KRUT) föreslog. Istället för att skärpa reglerna och kräva en strikt tolkning av dem ville utredningen avskaffa det generella exportförbudet och lägga till näringspolitiska skäl som motiv för vapenexporten.

[Vapenexport](#)

Även om utredningen sågades och snabbt lades på hyllan kvarstod kraven på nya moderna bestämmelser för vapenexporten. Så gott som samtliga bedömare idag anser att dagens regler är föråldrade, men vare sig regeringen Persson eller Reinfeldt har lyckats presentera nya.

Sveriges vapenexport har nära nog fördubblats sedan 2003. Förra året var nytt rekord då vi sålde för 13,6 miljarder kronor. Sverige är en av världens tio största vapenexportörer och svenska vapen har använts i flera krig så som i Burma, Sri Lanka, Indonesien och dagens Afghanistan och Irak. Diktaturer och länder där grova kränkningar av mänskliga rättigheter förekommer, så som Saudiarabien och Pakistan får regelbundet köpa krigsmateriel av Sverige.

Nytt regelverk behövs

Fakta visar att ett nytt regelverk behövs för att stoppa dagens generösa vapenexport. Istället har flera av KRUT:s förkastade förslag genomförts i det tysta och utan folklig insyn. Denna skendemokrati som går under benämningen "praxisutveckling" håller i grunden på att förändra svensk vapenexportpolitik.

* KRUT förslag: Slopa det generella förbudet mot att exportera krigsmateriel.

Praxisutveckling: Utgångspunkten är idag att export ska medges. Under de senaste fem åren har Sverige beviljat undantag från det grundläggande förbudet mot vapenexport 3140 gånger. Endast 26 gånger har vapenexport avslagits. Undantaget har således blivit regel.

Exporten mål i sig

* KRUT förslag: Slopa villkoret att vapenexport endast ska medges om det finns ett svenskt försvarspolitiskt behov.

Praxisutveckling: Under 2005 gick för första gången mer än 50 procent av de vapen som produceras i Sverige på

export och 2008 hade siffran ökat till 61 procent. I strid med lagen har vapenexporten blivit ett mål i sig själv. Saab säljer idag splittergranater till den amerikanska armén särskilt anpassade för gerillakrigföring i tät djungel. Dessa utgör knappast ett svenskt försvarspolitiskt behov.

* KRUT förslag: Näringspolitiska skäl ska vara ett motiv i sig för att bevilja export.

Praxisutveckling: Idag håller export av vapen på att decimeras till vilken handel som helst. Utan att skämmas motiverar utrikesminister Carl Bildt försäljningen av Jas Gripen till Thailand med att det är välkommet för sysselsättning och ekonomi i Sverige?.

* KRUT förslag: Krigsmateriel blir försvarsmateriel.

Praxisutveckling: Genom ordval påverkas värderingar. Försvar låter snällare än krig. Ansvariga politiker och myndigheter använder konsekvent termen "försvarsmateriel" idag. Enda undantaget är då man pratar om lagen, eftersom man där använder det begrepp som använts i mer än 100 år ? krigsmateriel.

* KRUT förslag: Begränsa kriteriet om mänskliga rättigheter.

Praxisutveckling: Helhetssynen på situationen för de mänskliga rättigheterna i mottagarlandet har övergetts. Export avslås endast om det finns en uppenbar risk att materielen kommer att användas till att kränka mänskliga rättigheter. Saudiarabien får regelbundet köpa krigsmateriel från Sverige. Granatkastarvagnar och flygande stridsledningscentraler anses inte kunna användas för att kränka människors rättigheter.

Vi har frågat svenska folket vad de anser om vapenexporten och har fått ett entydigt svar. I en opinionsundersökning genomförd av Demoskop i november 2009 visade det sig att 81 procent inte anser att Sverige ska tillåta vapenexport till länder i krig. Hela 92 procent vill inte tillåta vapenexport till länder där allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter förekommer. Dagens vapenexportpolitik förs alltså helt i avsaknad av folklig förankring.

Inte kompromissbart

Vi undertecknade organisationer har länge arbetat för att motverka konsekvenserna för enskilda människor till följd av väpnade konflikter, kränkningar av mänskliga rättigheter och fattigdom. Fred, demokrati, mänskliga rättigheter och en hållbar utveckling är grundläggande värden som aldrig får kompromissas med.

Inför valrörelsen måste våra politiker redovisa hur de kommer att leva upp till den opinion mot vapenexport som finns idag. Kommer ni införa nya mer restriktiva regler för vapenexporten eller inte?

Anna Ek

ordförande, Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen

Lise Bergh

generalsekreterare, Amnesty Sverige

Bo Forsberg

generalsekreterare, Diakonia

Aleksander Gabelic

ordförande, Svenska FN-förbundet

Håkan Mårtensson

tf generalsekreterare, Kristna Fredsrörelsen

[Vapenexport](#)

Publicerad 2010-04-06

Kontakta oss

Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen, Box 2088, 103 12 Stockholm

Tel: 08-55 80 31 80 | Plusgiro: 90 10 85-1 | info@svenskafreds.se

Källa till webbadress: <http://www.svenskafreds.se/rekord-i-vapenexport-trots-folkets-nej>